

1

Marin Topic - Photo-Art

2

Marin Topic - Photo-Art

1. הכיכר המרכזית המשולשת אנטה סטרצ'ביצה (Ante Starcevic) באוסייק.
2. באחת מפאות הכיכר ניצבת קתדרלת פול ופטר, שהמגדל אשר בראשה מתנשא לגובה של 90 מ' - שני בגובהו בקרוואטיה.
3. מתחם המצודה (Tvrd) באוסייק.
4. פארק הביצות שנוצרות מהחיבור בין הדראווה לדנובה.

4

Marin Topic - Photo-Art

3

Marin Topic - Photo-Art

סלבוניה - לא, אז לא טעות...

כתב וצילם: יצחק בן עוזר*

Additional Photos courtesy of Martin Topic and Dragutin Olvitz

כשאני מספר לחברי
הטובים על הטיוול שלי בסלבוניה הם
ממהרים לתקן אותי - "אומרים סלבוניה ולא סלבוניה"
אני מכיר היטב את סלבוניה, אבל אני בהחלט מתכוון למחוז
סלבוניה שבצפון-מזרח קרואטיה. האזור, המשתרע ממזרח לכירה
זאגרב, נתחם על ידי גבולות הונגריה וסרביה. זהו חבל ארץ מקסים
שמשום מה לא זכה לתשומת לבו של התייר הישראלי. מנהל לשכת
התיירות המקומית באוסייק טונן שלפי סטטיסטיקת הלינות, נשרה
ישראלים בלבד העבירו יותר מלילה אחד בסלבוניה בשנת 2010.

* יצחק בן עוזר כותב, מרצה ויועץ לתיירות יוצאת
itzikben2001@yahoo.com

1

2

אחת לשעה בשעות הפתיחה של גן החיות ניתן ללא תשלום.

בבקרים של סופי שבוע שטופי שמש, הטיילת הומה אדם, לרוב מקומיים, שיוצאים לטיול רגלי ונהנים מהישיבה בבתי הקפה הפונים לעבר המרינה הקטנה. הישיבה בבתי הקפה פופולרית מאוד בכל קרואטיה, ובמקרים לא מעטים קרואטי ממוצע מבקר בשניים עד שלושה בתי קפה במשך היממה. אחד מבתי הקפה המודרניים ממוקם בקומת הכניסה של מלון אוסייק (Osijek Hotel), שנחשב לטוב שבמלונות העיר. המלון המודרני, על חלונות הזכוכית הגדולים

לקרואטיה באזור העיר ואראז'דין, ומשם הוא נשפך לדנובה בסמוך לגבול עם סרביה. העיר נבנתה במפלס גבוה יחסית (כ-95 מ') למקומות יישוב אחרים, ולכן בעת הצפות נוצרות באזור ביצות שבתוכן מתקיימים איים מיושבים. תופעה זו הביאה לבניית גשר מרשים בתקופת שלטונו של סולימן המפואר (1556). הגשר שנמתח לאורך שמונה ק"מ היווה קטע חשוב בדרך לווינה שהוקמה על ידי הצבא העות'מאני. בנייתו נמשכה 17 יום בלבד, והיא בוצעה על ידי 25,000 פועלים. הגשר, שבשעתו נחשב לאחד מפלאי עולם, נהרס בחלקו ב-1664 על ידי כוח בפיקודו של ניקולה זרינסקי (נצר למשפחת אצילים קרואטית). הוא שופץ, אך נהרס כליל על ידי האוסטרים בשנת 1687. כיום נותרו בשתי נקודות הקצה של הגשר רק רמזים לפאר קיומו.

טיילת "נמל החורף" (Winter Harbour Zimska Luka) שלאורך הנהר היא נקודת מוצא טובה לסיורים בעיר. הטיילת נחשבת לאחת הגדולות והיפות בקרואטיה, ואחת האטרקציות שנמצאת ממזרח למרינה הקטנה היא גשר מודרני להולכי רגל שנמתח מעל הדראווה לגדה השנייה, שבה ממוקם גן חיות. שירות מעבורות הפועל

אלה שלא מודעים לסלבובניה לא מקשרים אותה עם מלחמת האזרחים שהתנהלה שם בין השנים 1998-2001, לאחר התפרקותה של יוגוסלביה. באזור סלבובניה ממוקמות העיירות שהופגזו קשות במהלך מלחמת האזרחים, ובו מוקדי עניין רבים - פארקים, ערים עתיקות, אגרו-טורזים, מוזאונים ויקבים שופעי פרי.

כבסיס יציאה בחרתי באוסייק (Osijek) - עיר המחוז שהייתה בעבר הרחוק הגדולה ביותר בקרואטיה, וכיום היא ממוקמת במקום הרביעי אחרי זאגרב, רייקה וספליט. העיר מורכבת משלושה אזורים - עיר עילית, עיר תחתית ועיר חדשה. אבל בניגוד, למשל, לזאגרב, שבה הטופוגרפיה יוצרת את ההבחנה בין שני חלקיה, באוסייק השטוחה אין כל משמעות טופוגרפית להבדל בין האזורים השונים. העיר התחתית (Donji Grad) נבנתה במזרח, והעיר העילית (Gornji Grad) במערב. העיר החדשה (Novi Grad) נבנתה על ידי מהגרים מגרמניה בסוף המאה ה-18. כל חלקי העיר אוחדו ב-1809.

אוסייק יושבת על גדות נהר הדראווה (Drava), שמקורו בהרי האלפים הירוקים. הוא זורם דרך אוסטריה וסלבובניה, מגיע

בגובהו בקרואטיה, אחרי הקתדרלה של זאגרב. הכנסייה, שצבע קירותיה חום-אדמדם, עוצבה על ידי ארכיטקטים גרמנים ואוסטרים, האחראים לפסלים, למגדלי הפעמונים, לצריחונים, לחלונות הצבעוניים ולמזבח. בסביבת הכיכר שני מבנים מרשימים נוספים - מלון/קפה Waldinger שברחוב Zupanijska מספר 3 - שבו ניתן ליהנות משוקו חם, וקולנוע אורניה (Urania) - פנינת אר-נובו שנבנתה בשנת 1912.

שלו, מתנשא לגובה של 14 קומות ובולט על קו הרקיע של העיר. מיקומו בין הנהר לכיכר המרכזית מעולה לתיירים. העיצוב שלו מודרני, ויש בו מתחם ספא ומסעדה מצוינת שמלצריה שולטים באנגלית. יש חניה צמודה למלון. מצדו השני של המלון ממוקמת הכיכר המרכזית המשולשת אנטה סטרציביצ'יה (Ante Starcevic). באחת מפאותיה ניצבת קתדרלת פול ופטר, שהמגדל אשר בראשה מתנשא לגובה של 90 מ' - שני

1. אוסייק והדראוה בעת שקיעה.
2. קולנוע אורניה (Urania) - פנינת אר-נובו שנבנתה בשנת 1912 הממוקמת במרכז אוסייק.
3. מלון אוסייק (Osijek Hotel), מלון מודרני הנחשב לטוב שבמלונות העיר. המלון מתנשא לגובה של 14 קומות ובולט על קו הרקיע של העיר.
4. מלון ולדינגר (Waldinger).
5. צילום לילה של כיכר אנטה סטרציביצ'יה (Ante Starcevic).

4

3

5

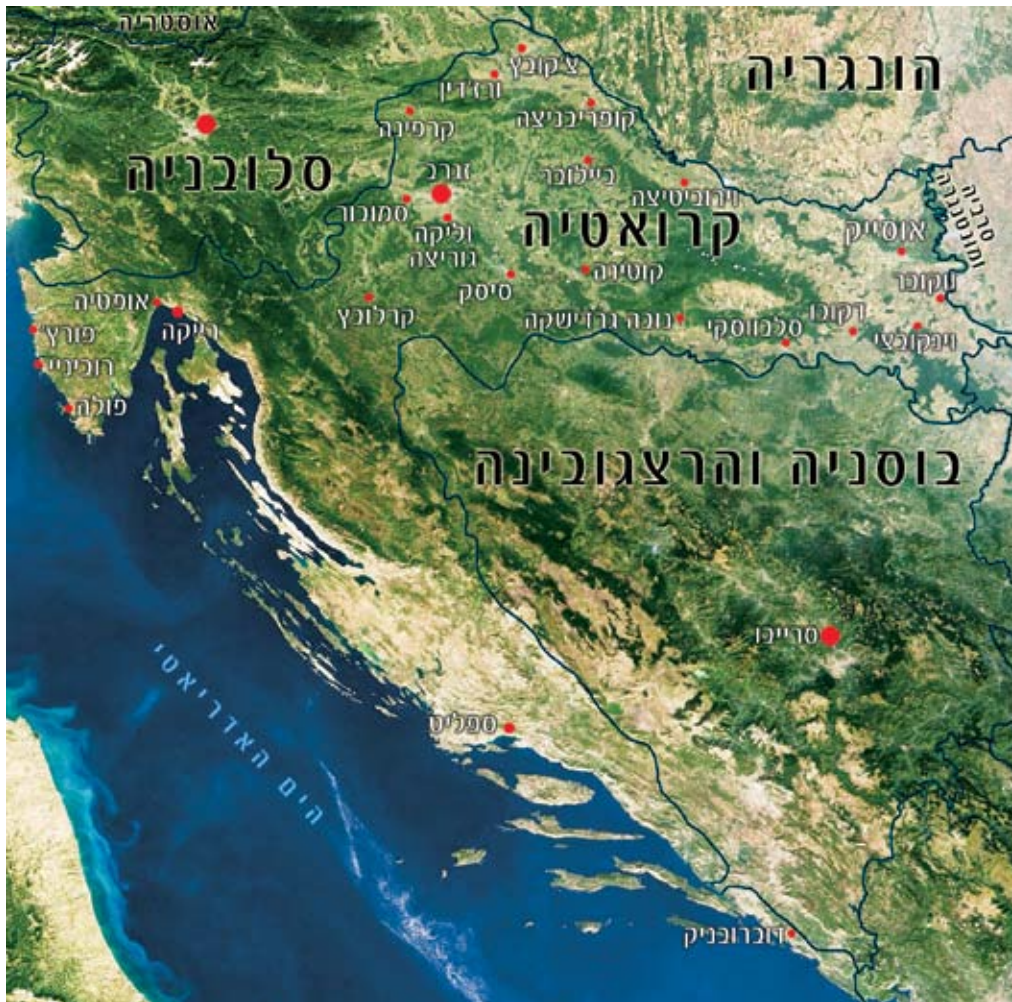
Main Topic - Photo-Art

בצדו הצפוני של רחוב קפוצינסקה יש גינה חמודה הידועה בשם טיילת פרבדוביצה (Setaliste P. Prevadovica). בגינה פזרות פרטומות (פסלי ראש) של מוסיקאים וציירים בני העיר. בהמשך הרחוב מגיעים לכיכר Sloboda Trg שממוקמת בין רחוב הקאפוציינים (Kapucinska) לשדרות הרפובליקה הקרואטית (Havatske Republika). בכיכר יש אנדרטה לזכר הקרואטים שנפלו במלחמת האזרחים, שהתרחשה בעשור האחרון של המאה ה-20. המונומנט מורכב משבעה עמודי מתכת גבוהים שלכאורה יוצרים חומה אטומה, אך כשמתקרבים מבחינים שניתן לעבור ביניהם. האנדרטה מסמלת את החופש שהשיגו הקרואטים. בחלק הפנימי של הכיכר מוצב פסלו של הסופר הקרואטי אוגוסט ציורק תוך כדי הליכה, שנעשה על ידי הפסל סטפן גרצון.

אם ממשיכים מזרחה ברחוב קפוצינסקה מגיעים לשדרות אירופה (Europska Avenjia), המחברות את המצודה עם העיר העילית. מומלץ ללכת ברגל בניחותא ולהזין את העיניים ביצירות הארכיטקטוניות שמשני צדי הרחוב. פריחת הרחוב החלה בראשית המאה ה-20, עם בנייתן של וילות עבור סוחרי העיר העשירים. במהלך המאה ה-20 שונה שמו של הרחוב חמש פעמים, ומאז 1993 הוא נקרא שדרות אירופה. הבתים המעניינים מרוכזים בקטע הרחוב שבין בית מספר 12 ובית מספר 22. ככל שמתקרבים לאזור המצודה התפאורה משני צדי הרחוב משתנה, ואת מקומם של הבתים המעוצבים תופסות גינות מרשימות עתירות פסלים, כגון גן פטר קרשימיר הרביעי וגן המלך טומיסלב.

המצודה (Tvrda)

הרובע הוקם במקור על ידי העות'מאנים ששלטו כאן כ-160 שנה (בין השנים 1526-1686). בתקופת הטורקים הייתה העיר מבוצרת ושימשה כבירת סלבוניה העות'מאנית. הם בנו כאן ארמונות, מסגדים, מרחצאות ובתי ספר ללימוד הקוראן. בשנת 1687 התנהל באזור קרב שנקרא הקרב השני של Mohács (הראשון היה בשנת 1526). הוא ידוע גם בשמו האחר - הקרב על הר Harsány. מצד אחד התייצב הצבא של ליאופולד הראשון, שעמד בראש הקיסרות הרומית הקדושה (בפיקודו של צ'ארלס מלוראן), ומנגד ניצב הצבא העות'מאני של הסולטאן מחמד הרביעי (בפיקודו של סארי סוליימאן פחה). הטורקים שהתמקמו מצפון לאוסיק ספגו מפלה ניצחת, ואיבדו

למעלה מ-10,000 חיילים וכן תותחים וציוד רב. בסיום הקרב התפורר צבאם, ומרבית המפקדים הבכירים נטשו את אוסייק ונמלטו. בעקבות הסתלקות העות'מאנים השתלטו האוסטרים על העיר ומחקו כל שריד טורקי.

המתחם שבין נהר דראווה ושדרות אירופה נמצא בסמוך לגשר, ודרכו ניתן להיכנס עם רכב ולהחנותו במתחם. הפעילות התוססת כאן נובעת מקיומם של בתי ספר, כולל תיכון. הקומפלקס נבנה בשלהי המאה ה-17, והמרכז שלו נשאר כפי שהיה אך החומה שהקיפה אותו נעלמה ברובה, ומשלושת השערים שהיו בה שרד רק "שער המים" (Vodena Vrata) שצופה לנהר.

1. אנדרטה לזכר הקרואטים שנפלו במלחמת האזרחים, שהתרחשה בעשור האחרון של המאה ה-20 - מורכב משבעה עמודי מתכת גבוהים שלכאורה יוצרים חומה אטומה, אך כשמתקרבים מבחינים שניתן לעבור ביניהם. במרכז הכיכר מוצב פסלו של הסופר הקרואטי אוגוסט צ'זורק.
2. מגדל בחומה שמקיפה את מתחם Tvrd.
3. מתחם Tvrd מעברו השני של הנהר.

2

3

Marin Topic - Photo-Art

אוסייק והיהודים

בדומה לערים אחרות באירופה, לפני מלחמת העולם השנייה הייתה כאן קהילה מפוארת שניהלה חיים יהודיים ותרבותיים. במלחמת העולם השנייה נהרסו בית הכנסת ובית הקברות. להפתעתי גיליתי באינטרנט שגם כיום מתקיימת כאן פעילות, קטנה יחסית, של שרידי הקהילה היהודית שמונה כ-200 איש. שלושה שרידים נותרו מהעבר היהודי שם: מנורת ששת הקנים שבחצר של המנזר הפרניסקני, שהוקמה לזכר ששת המיליונים שנספו בשואה במהלך כהונתו של ראש עיריית אוסייק Djapic Anto, בית הקברות היהודי הנקרא בקרואטית Zidovsko Grobje, ובית כנסת שממוקם בתוך מבנה של כנסייה אוונגליסטית. שני בתי הכנסת שהיו קיימים לפני המלחמה נפגעו קשות במהלכה, ושיפוצם חייב השקעה גדולה שהקהילה לא יכלה לעמוד בה. אחד המבנים נמכר לכנסייה האוונגליסטית שדאגה לשיפוצו, בתנאי שהיהודים יוכלו לקיים בו טקסים ותפילות. הוסכם שבמועדים אלה יועלם הצלב. בזכות זאת הקהילה היהודית מצליחה לקיים בית ספר של יום ראשון, חוג לריקודים, וכן אירועים הגיגיים שאליהם מגיעים יהודים מרחבי קרואטיה, סרביה ובוסניה.

המשמר, וניתן לזהותו לפי השעון העתיק שבחזיתו. בכיכר ממוקמת גם המינהלה של האוניברסיטה המקומית, שבה לומדים כ-22,000 סטודנטים התורמים לאווירה הסטודנטאית שבמקום.

בתחילת המאה ה-18 נפתח כאן מוסד ללימודי פילוסופיה. כ-270 שנה מאוחר יותר (בשנת 1975) נפתחה כאן האוניברסיטה שנושאת את שמו של סטרוסמאייר - מן הדמויות החשובות בהיסטוריה הקרואטית. האוניברסיטה כוללת פקולטות למדעי הטבע וההנדסה, לצד לימודים הומניים. כנסיית סט מיכאל שבסמוך לכיכר נבנתה בשנת 1704, אף היא על חורבותיו של מסגד עות'מאני, והמרצפות הצהובות שבחזית מכסות על שרידיו. חובבי הקוליריה ימצאו במתחם שתיים מהמסעדות המובילות בעיר - Muller ו-Slavonska Kuca.

בעיר שסבלה לא מעט במלחמת האזרחים יש מונומנט נוסף לזכר המלחמה - Red Fico. המונומנט הוצב בפנינת הרחובות Vukovarska ו-Tipimirska, לציון 20 שנה לפריצת הטנקים שלוותה בדריסת מכוניות פרטיות. המונומנט מציג כלי רכב אדום קטן שניצב מעל הטנק כסמל לניצחון "דוד על גלית".

כנסיית הצלב הקדוש (Sv. Kriza) ידועה יותר בשמה הלא פורמלי - כנסיית אנטון (ביום של הקדוש אנטון מגיעים אליה אלפים והמיסה מתקיימת בחצר). הכנסייה הוקמה על חורבות מסגד מוסלמי בין השנים 1709-1732. עם הכיבוש האוסטרו-הונגרי ודחיקת העות'מאנים הוצב צלב חצר, ורק מאוחר יותר נבנתה הכנסייה בשני שלבים. המזבח שבתוך הכנסייה נבנה בווינה בשנת 1726. בקריפטת ניתן לראות קברים של משפחות האצולה של אוסייק.

בצמוד לכנסייה הפרנציסקנית ממוקם המנזר הפרנציסקני, ובחצר שלו ניצבת אנדרטה לזכר השואה. המנזר היה מרכז תרבותי, וכבר במאה ה-18 התנהלו בו לימודי פילוסופיה ותאולוגיה, שהניחו מאוחר יותר את היסוד לאוניברסיטת אוסייק.

במרכז הרובע העתיק כיכר גדולה (Trg Svetog Trojstva) שבמרכזה "עמוד הדבר" (Zavjenti Stup) ומשני צדיו שתי בארות. הכיכר מוקפת בכמה מבנים מעניינים. הבולט בהם הוא המוזאון של סלבוניה, שנחשב למבנה העתיק ביותר בעיר. יש בו, בין השאר, אוסף ארכאולוגי מתקופת העיר הרומית מורסה, שהפכה מאוחר יותר לאוסייק. מבנה אחר שימש בעבר את חיילי

3

2

1. אנדרטת ה-Red Fico המסמלת את העמידה בגבורה של האזרחים הקרואטים מול הטנקים הסרבים.
2. אנדרטת מתכת לזכר שישה מיליון היהודים שנספו בשואה הממוקמת בחצר של המנזר הפרנציסקני.
3. מצבה בבית הקברות היהודי באוסייק.
4. בעלי הכנף נהנים משפעת המים של באראניה.

Kopacki Rit Nature Park

מאוסייק יצאתי צפונה לכיוון הכפר Bilje, שם פניתי מזרחה לפארק הביצות שנוצרות מהחיבור בין הדראווה לדנובה. השמורה הגדולה מהווה בית גידול לעופות רבים, שמספרם גדל בתקופת הנדידה. לפני הכניסה לכפר קופאשבו פניתי שמאלה למרכז המבקרים (מצד ימין של הכביש), הכולל כמה מבנים ומגרש חניה. משרד הקבלה נמצא במבנה משולט שצורתו עגולה, ובו מוצגות תמונות של הפארק. במבנה השני, המסומן על ידי השלט Reception acu, ניתן לקבל הסברים על הפארק, לקנות מפה ולרכוש כרטיסים לשיט בביצות שנוצרות בתקופת ההצפה. מעגן הסירות נמצא בהמשך (בערך קילומטר). אין שם מגרש חניה מסודר, אבל ניתן להגיע ברכב. מהכביש צועדים בשביל שבהמשך הופך למזח עץ המוביל אל הסירה. במהלך השיט נחשפים לצמחייה עשירה ולעולם החי (בעיקר עופות - נשרים, קורמורנים, ברווזים, צפרדעים, צבים ונחשי מים).

בתקופת הנדידה ניתן לאתר כאן כ-70,000 עופות מ-250 מינים. הביצות, המכוסות בחלקים ניכרים בצמחיית מים טיפוסית

Marin Topic - Photo-Art

פארק הביצות בו ניתן לצאת לשיט במהלכו נחשפים לצמחייה עשירה ולעולם החי. הביצות, המכוסות בחלקים ניכרים בצמחיית מים טיפוסית (קנים ונופר), מוקפות יער של אלונים וצפצפות.

(קנים ונופר), מוקפות יער של אלונים וצפצפות. אחת התופעות המעניינות היא, שעם ההצפה מגיעים לכאן גם כמה מיני דגים. בתום השיט, שנמשך כשעתיים, ממשיכים עד לאחוות Dvorac Tikzev של פראנץ יוזף. כאן ניתן לעצור כדי לצפות בסרט קצר על הפארק, ואחר כך לסייר ברגל בחווילת האירוח ששימשה בזמנו את בית המלוכה האוסטרו-הונגרי ומאוחר יותר את הנשיא טיטו, וכן לבקר בקפלה הקטנה. עדר צבאים גדול מגיע לחזית הווילה מדי בוקר וערב. בדרך ניתן לעצור במסעדת Kormoran, המשתלבת בנוף הטבעי ומקושטת מן הסתם במוטיבים שקשורים לדיג ולפארק שסביבה. התפריט כולל מנות מקומיות מהמטבח של באראניה, והוא מבוסס על דגים וציד.

Dragutin Olvitz - Photo-Olvitz

Dragutin Olvitz - Photo-Olvitz

Dragutin Olvitz - Photo-Olvitz

באראניה (Baranje) החקלאית

חבל באראניה המוקף על ידי שלושת הנהרות - דנובה, דראווה וסאווה, נהנה מאדמה פורייה מאוד, והאזור שופע גידולים חקלאיים - חיטה, ירקות, פירות וגפנים. המראה של שטחים אדירים מכוסי גפנים מניבות ממש נפלא. המקומיים, המודעים לערכה של החוויה, הקימו מגדל מעץ עם מרפסת תצפית פנורמית, המשקיפה על המרחבים עתירי הגפנים. המדריך המקומי שליווה אותי דגם כמה אשכולות מהענבים האדומים והירוקים ושיתף אותי בטעימה. לשאלתי אם מעשהו לגיטימי הוא ענה שכל עוד מדובר בכמות סבירה למאכל - זה מקובל בסביבה. אסור לעזוב את האזור מבלי לבקר כאן באחד היקבים.

אוסייק מוקפת למעשה ברצף של יקבים המחוברים זה לזה בכמה דרכי יין, שעשויים לרתק את חובבי הטעימות והקניות. מאחר שכושר השתייה שלי מוגבל יחסית לממוצע הישראלי, החלטתי להסתפק ביקב אחד והימרתני על יקב של חברת Belje, המחזיקה חלק ניכר מהיקבים והגידולים החקלאיים. היקב שלה ותיק למדיי (נפתח ב-1526), והחלק

3

1, 2. גולת הכותרת של באטינה (Batina) היא גבעה המתנשאת לגובה של 105 מ' ובמרכזה מוצב אובליסק מרשים שגובהו 27 מ', ומעליו פסל של חייל המחזיק רובה שגובהו שמונה מ'. הגבעה מהווה נקודת תצפחת יפהפיה אל הדנובה שלמרגלותיה, וממנה ניתן להשקיף על סרביה וגם על הונגריה.

3, 4. אוסייק מוקפת למעשה ברצף של יקבים המחוברים זה לזה בדרכי יין, כרמים ויקבים, בהם ניתן לעשות סיור ולטעום מיינות האזור.

סרביה וגם על הונגריה. במרכז הגבעה מוצב אובליסק מרשים שגובהו 27 מ', ומעליו פסל של חייל המחזיק רובה שגובהו שמונה מ'. המונומנט, שנבנה בשנת 1946 על ידי האמן אנטון אוגוסטינצ'יץ (Antun Augustincic) על קבר אחים שבו נטמנו גופותיהם של מאות חיילי הצבא האדום, הוקם לזכר כ-2,000 חיילים של הצבא האדום שנפלו בקרבות נגד הגרמנים שהתרחשו כאן בין 11 ו-30 בנובמבר 1944. יש הטוענים שבמשך שלושה ימים לאחר הקרב היה צבעה של הדנובה אדום מדמם של הנופלים.

המרשים בסיור היה אולם החביות הענקיות (10,000 ליטר בכל אחת).

מהיקב המשכתי צפונה לכיוון Knevezvi Vinogradi, כדי לפקוד כפר אקולוגי מעניין הנמצא במרחק כמה קילומטרים משם. התושבים מפתחים באזור יתיירות כפרית, והכפר Kamanec שבו כ-200 תושבים הוא אחת הדוגמאות לכך. הבתים בכפר מוקפים גנים עם עצי פרי וגינות ירק, ובחלק לא מבוטל גם משק חי. בחצר של אחד הבתים שביקרתי בהם הוקם בחצר מעין מוזאון פתוח שמציג את הכלים ששימשו בעבר את חקלאי האזור ואת בעלי המלאכה (סנדלר, נגר). באחת מפנינות הגינה נבנה פאב/בית קפה קטן שניתן לאכול בו ארוחות קלות - גבינות צהובות וקניקים לצד מיצים טבעיים, בירה, יין או קפה. העיצוב עממי בהשקעה קטנה, אבל האווירה שמחה ונעימה.

בחצרו של בית אחר באותו הכפר נבנו בטור ארבעה צימרים, כולל שירותים - כולם פונים לחצר שניתן לקטוף בה פירות היישר מהעץ (ובעלת הבית מציעה מיץ ענבים טבעי שהיא מכינה במו ידיה). מי שמחפש אווירה כפרית שלווה, הרחק מההמון הסואן, זה בהחלט המקום. המחיר - כ-25 יורו ללילה, מגוחך יחסית למחירים המקובלים במקומותינו.

הנקודה האחרונה שבה ביקרתי במחוז זה היא העיירה באטינה (Batina), שממנה ניתן לחצות את הגבול לסרביה. גולת הכותרת שלה היא גבעה המתנשאת לגובה של 105 מ' וצופה אל הדנובה שלמרגלותיה. מכאן ניתן להשקיף על

4

מלחמת האזרחים (1991-1995)

לא ניתן לעזוב את המקום מבלי לבקר מדרום-מזרח לעיר אוסייק, באזור שספג הפגזות במידה דומה לזו שספגה העיר ווקובאר (Vukovar), שנפגעה אולי יותר מכל מקום אחר בקרואטיה, הן בשל יחסי הכוחות - מיעוט סרבי (32 אחוז) לעומת רוב קרואטי (43 אחוז), והן בשל מיקומה האסטרטגי - על גדות הדנובה סמוך לגבול הסרבי. כל אחד מהצדדים, שעד לא מזמן חי ועבד בשלום, הרג את אלה שהשתייכו למחנה השני. מצב זה נתן לגיטימציה לצבא הסרבי להתערב בסכסוך המקומי, והוא הפגיז את העיר בקצב אש רצחני שבימים מסוימים הגיע ל-12,000 פגזים ליממה.

הקרב על העיר נמשך מאוגוסט 1991 ועד לנפילתה בידי הסרבים ב-18 בנובמבר 1991. תוצאה זו לא הייתה מפתיעה לאור העובדה שהקרואטים התגוננו

בעזרת 1,500 חיילי המשמר הלאומי שהיו מצוידים בנשק קל, כאשר מולם ניצב צבא של 36,000 חיילים, מצויד בטנקים ותותחים. עם נפילתה של ווקובאר לידי הסרבים הם רצחו חלק מהקרואטים שנותרו, ואת השאר גירשו. העיר ההרוסה חזרה לשליטתה של קרואטיה בשנת 1998, במסגרת הסכם השלום ששם קץ למלחמת האזרחים.

תוך כדי נסיעה ניתן עדיין להבחין בבתים שנהרסו לחלוטין או בכאלה שנותרו על כנם לאחר שספגו עשרות פגיעות של פגזים וכדורים. חלק גדול מהבתים שופצו, וכיום, 20 שנה לאחר המלחמה האכזרית, הם מספקים לרבים הזדמנות לבנות מחדש את חייהם. מגדל המים ששרד הוא אחד הסמלים המנציחים את מה שהתחולל כאן. בקטע שבין סוטיץ לוקובאר יש בית קברות שמתוחזק כהלכה, שבו נקברו חלק מקרבנות המלחמה האימה הזאת.

הביקור שלי בסלבוניה הסתיים באזור אילוק (Ilok). המוזאון המקומי ממוקם בבניין צהוב שבקדמתו מוצבים תותחים. מהרחבה שלפני הכניסה יש תצפית על הדנובה.

שבוע ימים חולף כאן מהר מדי, ועדיין לא מיציתי את כל האטרקציות שבאזור. לפני הפרדה הגעתי למלון Duvnāv, שהוא קטן יחסית אך בחצרו יש כמה פינות קטנות לקפה ומאפה, ותצפית אחרונה וקרובה על הדנובה. בטיול שזזה אין צורך למחר (לא משלמים פרמיה על הספק), אבל צריך ליהנות מכל רגע ורגע, וסלבוניה להפתעתי סיפקה את הסחורה. הנחמה היחידה שלי היא שאחזור לבקר כאן בקרוב. ♦

1. הכר הגדולה במרכז מתחם Tvrda שבאוסייק.

1